

Handleiding

Bouwstenen voor een inclusief coalitieakkoord

maart 2018

Voor lokale belangenbehartigers en gemeenten

ieder(in)

Inhoud

Voraf	3
Het coalitieakkoord	3
In deze handleiding	3
Voorbeeld e-mail	4
De bouwstenen	5
Algemene inleidende bouwsteen voor in een inclusief coalitieakkoord	6
Tien bouwstenen op onderwerp voor een inclusief coalitieakkoord	6
De bouwstenen - makkelijk leesbare versie	9

Vooraf

Het coalitieakkoord

Als de drukke periode van campagne en verkiezingen achter de rug is, beginnen voor de winnaars van de verkiezingen de coalitie-onderhandelingen. Het is voor hen een spannende tijd. Welke partijen gaan de komende vier jaar samenwerken? Hoe worden de wethoudersposten verdeeld? En wat wordt de inhoud van het gezamenlijke coalitieakkoord?

Ook voor belangenbehartigers zijn de coalitie-onderhandelingen een belangrijk moment. De onderhandelingen zijn een nieuw aanknopingspunt om invloed uit te oefenen op het gemeentebestuur van de komende jaren.

Deze handleiding helpt lokale belangenbehartigers om bij de partijen die het coalitieakkoord gaan maken, aandacht te vragen voor inclusie. In deze handleiding staan bouwstenen die de coalitiepartijen letterlijk kunnen opnemen in het nieuwe coalitieakkoord. Bouwstenen die het coalitieakkoord inclusief maken. Een coalitieakkoord dat echt rekening houdt met de participatie van mensen met een beperking. Precies zoals het VN-verdrag Handicap dat voorschrijft.

Het coalitieakkoord is vergelijkbaar met het regeerakkoord van de landelijke regering. Het is een document waarin de partijen die samen het college van burgemeester en wethouders gaan vormen hun gezamenlijke visie voor de komende vier jaar presenteren. Het geeft in hoofdlijnen aan waar de partijen zich samen op willen richten en wat ze willen bereiken. Met het coalitieakkoord in de hand zullen de wethouders vervolgens hun beleid gaan invullen.

Fractievoorzitters en bestuursvoorzitters van de verschillende partijen spelen bij de coalitie-onderhandelingen een belangrijke rol. Het komt vaak voor dat de gemeenteraad een informateur aanstelt, maar er zijn ook gemeenten waar dat niet gebeurt.

In deze handleiding

Deze handleiding bestaat uit de volgende onderdelen:

- Voorbeeld e-mail naar partijen die meedoen aan de coalitieonderhandelingen
- Bouwstenen voor een inclusief coalitieakkoord
- De bouwstenen in makkelijk leesbare versie

U kunt deze onderdelen uit deze handleiding kopiëren, uw eigen logo erbij plaatsen en vervolgens inzetten bij uw lobby voor een inclusief coalitieakkoord voor uw gemeente. De bouwstenen en bouwstenen in makkelijk leesbare versie zijn ook als losse bestanden te downloaden via de [website van Ieder\(in\)](#).

Heeft u vragen? Neem contact met Maartje Schrama, m.schrama@iederin.nl

Veel succes!

Voorbeeld e-mail

Geachte heer [NAAM]/ mevrouw [NAAM],

De drukke periode van campagne en verkiezingen zijn achter de rug, en nu begint het pas echt spannend te worden. U gaat de komende tijd in gesprek om tot een mooi coalitieakkoord te komen.

Hierbij sturen wij u tien bouwstenen die onmisbaar zijn voor een inclusief coalitieakkoord. Een akkoord dat mogelijk maakt dat iedereen in [GEMEENTE...] mee kan doen. Met deze bouwstenen hopen wij u te inspireren bij het tot stand brengen van een mooi inclusief coalitieakkoord. U mag de bouwstenen gerust van ons kopiëren.

Ook sturen wij een makkelijk leesbare variant van de bovengenoemde tien bouwstenen. Wij hopen dat dit u inspireert om uw coalitieakkoord voor iedereen goed toegankelijk en begrijpelijk te maken.

Ten slotte willen wij u uitdagen om tijdens de onderhandelingen aansluiting te houden met de inwoners van [GEMEENTE...]. Organiseer bijvoorbeeld gesprekken met mensen met een beperking; het is heel nuttig om te putten uit praktijkervaringen. Wij staan graag voor u klaar.

Heel veel succes met alle komende gesprekken en uw werk aan een akkoord voor een [GEMEENTE...] waar iedereen kan meedoen.

Met vriendelijke groet,

[NAAM]
[FUNCTIE]
[ORGANISATIE]

[TELEFOONNUMMER]
[E-MAIL]
[WEBSITE]

De bouwstenen

In deze handleiding vindt u één inleidende bouwsteen en tien bouwstenen op onderwerp. Deze bouwstenen kunnen in ieder coalitieakkoord ingebracht worden. Ze bieden een mooi uitgangspunt voor een inclusie-akkoord; voor een gemeente waar iedereen mee doet.

De bouwstenen zijn gebaseerd op artikelen van het VN-verdrag Handicap. De begrippen inclusie, persoonlijke autonomie en volledige participatie vormen de basis.

Wat kunt doen met de bouwstenen?

Het is heel eenvoudig:

1. Vervang op alle plaatsen het woord [GEMEENTE...] voor de naam van uw gemeente.
2. Vul de bouwstenen eventueel aan met voorbeelden van lokale projecten. Bijvoorbeeld grote nieuwbouwprojecten of lokale vervoerssystemen. Daarmee worden de bouwstenen nog beter herkenbaar.
3. Als u wilt kunt u de bouwstenen aanpassen aan uw eigen huisstijl met logo en lettertype.
4. Zoek contact met de benoemde informateur en stuur hem/haar de bouwstenen. Laat daarbij duidelijk weten namens wie u uw bericht stuurt en waarom. Gebruik hierbij eventueel de voorbeeldmail uit deze handleiding.
5. Zoek contact de vertegenwoordigers van de partijen die aan de onderhandelingstafel zitten. Vaak zijn dat in ieder geval de fractievoorzitters. Ga met hen in gesprek over het belang van de bouwstenen.
6. Stuur de bouwstenen in een mail aan de vertegenwoordigers van de partijen die aan de onderhandelingstafel zitten. Doe er dan wel een kleine toelichting bij: namens wie spreekt u en waarom pleit u voor een akkoord van inclusie? Vraag altijd om een reactie en laat weten dat u graag bereid bent om uw bouwstenen verder toe te lichten. Op die manier bouwt u ook aan een relatie voor de langere termijn.
7. Stuur de bouwstenen naar de lokale media; huis-aan-huis bladen, lokale radio en televisie, internetplatforms enz. Schrijf er in een begeleidende mail bij dat u deze bouwstenen aan de onderhandelende partijen hebt voorgesteld. Laat duidelijk uw contactgegevens achter voor extra informatie of een interview. Het is soms nuttig om nog even na te bellen om te vragen of alles goed ontvangen is en of er nog verdere uitleg nodig is. Heeft u behoefte aan een voorbeeldpersbericht, neem dan contact op met Maartje Schrama, m.schrama@iederin.nl

Op de volgende pagina's vindt u de bouwstenen. U kunt ze ook direct downloaden van de website van Ieder(in)

- [Bouwstenen voor een inclusief coalitieakkoord](#) (Pdf)
- [Bouwstenen voor een inclusief coalitieakkoord](#) (Word-versie)

Algemene inleidende bouwsteen voor in een inclusief coalitieakkoord

[GEMEENTE...] is een gemeente van onbeperkte mogelijkheden. We willen dat [GEMEENTE...] een gemeente blijft waar mensen willen wonen, werken en leven. Waar iedereen de kans krijgt om mee te doen. Het college werkt samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het dichterbij brengen van een toegankelijke samenleving. Hieraan neemt iedereen deel.

[GEMEENTE...] wordt mooier en beter dankzij het initiatief en de inbreng van inwoners. Daarom zoekt [GEMEENTE...] het gesprek op met de inwoners bij het maken, uitvoeren en evalueren van beleid. De positie van mensen met een beperking en hun vertegenwoordigende organisaties wordt versterkt en daar zijn middelen voor beschikbaar.

Het College ontwikkelt in samenspraak met de mensen om wie het gaat een lokale inclusie-agenda, met een plan van aanpak, targets en goede verantwoording, om de doelen van het VN-verdrag Handicap te implementeren¹. Het heeft een voorbeeld-functie als het gaat om diversiteit, toegankelijkheid en het bieden van integrale oplossingen. Dit is terug te zien in ons eigen personeelsbeleid en de manier waarop we dienstverlening en voorzieningen voor onze inwoners invullen.

Tien bouwstenen op onderwerp voor een inclusief coalitieakkoord

- **Integraal werken vanuit de inwoner**
Goede dienstverlening is het visitekaartje van de gemeente met als doel; de inwoner van [GEMEENTE...] centraal stellen. Regels dienen de mens en niet andersom. In [GEMEENTE...] is het beleid en de uitvoering gericht op werkende oplossingen voor mensen. Er wordt integraal gewerkt en er is een goede aansluiting bij de overgang van Jeugdwet, Wmo en Participatiewet. Ook is er een goede afstemming met de zorgverzekeraars, zorgkantoren en professionals buiten de zorg. De komende vier jaar brengen wij de 1-loket gedachte in de praktijk; het eerste loket waar de inwoner zich meldt is verantwoordelijk voor het realiseren van een passende oplossing.
- **Goed wonen voor iedereen – VN-verdrag art. 18, 19**
Om zelfstandig en toegankelijk wonen voor jong en oud een keuze te laten zijn, moet het toegankelijk en betaalbare woningaanbod worden vergroot. [GEMEENTE...] neemt daarom in haar woonvisie doelstellingen op om voldoende betaalbare, toegankelijke woningen en beschermde woonvormen te realiseren. Met woningcorporaties worden prestatieafspraken gemaakt over toegankelijke nieuwbouw en het verduurzamen en beter toegankelijk maken van het bestaande woningaanbod.

¹ Centrale begrippen in het VN-Verdrag handicap zijn inclusie, persoonlijke autonomie en volledige participatie. In deze bouwstenen hebben wij voor de inhoudelijke thema's een verwijzing naar de relevante artikelen uit het VN-verdrag opgenomen. Voor meer informatie zie: http://wetten.overheid.nl/BWBV0004045/2016-07-14#Verdrag_2 en <https://gewoongelijk.nl/wat-kan-ik-doen/ik-ben-wetsontwerper-of-beleidsmedewerker/>

- **Inclusief onderwijs dichtbij – VN-verdrag art. 24, 25, 26**
[GEMEENTE...] zorgt ervoor dat alle kinderen samen en dichtbij naar school kunnen gaan, met de juiste hulpmiddelen, goed leerlingenvervoer, voldoende kindzorg en deskundige leerkrachten. Daarom zorgt [GEMEENTE...] ervoor dat alle betrokken partijen met elkaar samenwerken om dit te realiseren. Ook hier werken we met 1 loket.
- **Gelijke kansen op werk en inkomen – VN-verdrag art. 27, 28**
[GEMEENTE...] vergroot kansen op werk voor mensen met een beperking. De gemeente zorgt voor meer passend werk, bijvoorbeeld door voldoende beschutte werkplekken, goede doorstroming van school naar werk, re-integratie voor arbeidsgehandicapten, het stimuleren van aangepaste werkplekken en zinvolle dagbesteding. Werkervaringsplekken leiden tot echte banen en mensen krijgen eerlijk betaald voor het werk dat zij doen.
- **Toegankelijke én betaalbare zorg – VN-verdrag art. 16, 25, 26**
In [GEMEENTE...] is goede en betaalbare zorg en ondersteuning beschikbaar. Om dit te realiseren zorgt de gemeente dat er een breed en divers aanbod van algemene voorzieningen beschikbaar is. Als algemene voorzieningen niet passend zijn wordt maatwerk geboden. De toegang tot jeugdhulp, zorg en ondersteuning is laagdrempelig en eenvoudig met deskundige toewijzing. Integrale, passende en onafhankelijke cliëntondersteuning in het sociale domein is voor iedereen beschikbaar en vindbaar. Het (integraal) pgb is als volwaardig alternatief van zorg in natura beschikbaar.
- **Bestaanszekerheid – VN-verdrag art. 28**
[GEMEENTE...] vindt het belangrijk dat mensen met beperking of chronische ziekte goed rond kunnen komen. We willen niet dat iemand door het ijs zakt: wie het niet redt helpen we een handje. Het College heeft oog voor de financiële draagkracht van mensen bij het voeren van het keukentafelgesprek. Binnen het armoedebeleid houden we rekening met mensen met een beperking die niet rond komen door de stapeling van kosten voor zorg en ondersteuning. Ook hier passen we maatwerk toe.
- **Toegankelijkheid – VN-verdrag art. 8, 9**
[GEMEENTE...] geeft het goede voorbeeld en zorgt dat de gemeente en voorzieningen in de gemeenten voor iedereen toegankelijk zijn. In de omgevingsvisie van de gemeente krijgt toegankelijkheid een belangrijke plaats. Er wordt geïnvesteerd in de toegankelijkheid van openbare gebouwen, openbare ruimte en openbaar vervoer. In overleg met lokale ondernemers worden afspraken gemaakt over een toegankelijke winkelgebied, toegankelijke winkels en horeca. En cultuur- en sportfaciliteiten zijn bereikbaar en toegankelijk. Daarnaast is alle informatie vanuit de gemeenten bruikbaar, begrijpelijk en toegankelijk. Te beginnen met ons College Akkoord in eenvoudig taalgebruik.
- **Mobiliteit en vervoer – VN-verdrag art. 18, 19, 20**
[GEMEENTE...] investeert in een toegankelijk, fijnmazig en frequent busnet. De toegankelijkheid van openbaar vervoer en aansluiting met vervolg- en doelgroepenvervoer wordt verbeterd. We sluiten aan bij de behoeften van de gebruikers van de openbare ruimte en mobiliteitsbehoeften van bewoners, bedrijven en bezoekers.

- **Basis op orde, afbakening budget sociaal domein**

In [GEMEENTE...] bestaat een duidelijk en afgebakende begroting/budget specifiek voor het sociaal domein. Daarbij hoort ook een tussentijdse evaluatie en goede verantwoording van de inzet van de middelen en de bereikte resultaten.

- **Leren en vernieuwen**

Het College staat voor de uitdaging om goed in te spelen op de veranderende maatschappij en verder te groeien naar de open, betrouwbare en wendbare organisatie die leert om volgens de nieuwe manier samen te werken met de stad en inwoners.

Uitgangspunt is een lerende aanpak, waarbij we signalen of problemen benutten om de uitvoering te verbeteren. De gemeente haalt ervaringsverhalen op, ontwikkelt het beleid in samenspraak met de mensen om wie het gaat en geeft ruimte aan eigen regie, burgerparticipatie en burgerinitiatieven.

De bouwstenen - makkelijk leesbare versie

Hier staan de bouwstenen in een makkelijk leesbare versie. Deze zijn heel geschikt als voorbeeld voor uw gemeente. Met deze tekst en iconen kan uw gemeente zelf aan de slag om een goed toegankelijk en begrijpelijk coalitieakkoord te maken. De bouwstenen in een makkelijk leesbare versie zijn ook in een los bestand te downloaden vanaf de website van Ieder(in).
- [Bouwstenen voor inclusief coalitieakkoord - makkelijk leesbaar](#) (Pdf)
- [Bouwstenen voor inclusief coalitieakkoord - makkelijk leesbaar](#) (Word-versie)

Algemene inleidende bouwsteen voor een inclusief coalitieakkoord – in eenvoudige taal

In [GEMEENTE...] krijgt iedereen de kans om mee te doen.
Om te wonen, werken en leven zoals hij of zij zelf wil.
De gemeente maakt hiervoor een plan.
Dat doet de gemeente samen met alle inwoners, bedrijven en organisaties.

[GEMEENTE...] gaat met inwoners in gesprek over wonen, werken en leven.
Ook met inwoners met een beperking en hun vertegenwoordigers.
[GEMEENTE...] gebruikt het gesprek om plannen te maken. Daarna praat [GEMEENTE...] met mensen over hoe ze de plannen kunnen uit voeren. Na een tijdje praat [GEMEENTE...] met de mensen om te kijken of alles goed is gegaan.
Mensen met een beperking, hun vertegenwoordigers en organisaties zijn belangrijk voor de gemeente.

Het 'College van burgemeester en wethouders' maakt de plannen voor een toegankelijke gemeente. Samen met de mensen om wie het gaat.
De gemeente schrijft de plannen op. Als iedereen het eens is met de plannen, maakt het College een coalitieakkoord.

Bij het maken van plannen gebruikt de gemeente het VN-Verdrag Handicap. In dit VN-verdrag staat hoe je er voor kunt zorgen dat iedereen mee kan doen.

De [GEMEENTE...] geeft zelf een goed voorbeeld van inclusie.
Bij de gemeente werken allerlei verschillende mensen. En iedereen kan gebruik maken van de dienstverlening en voorzieningen van de gemeente.

Tien bouwstenen voor het coalitieakkoord – in eenvoudige taal

1. De inwoner staat centraal

In [GEMEENTE...] staat de inwoner centraal.
[GEMEENTE...] zoekt passende oplossingen op vragen van mensen.
Soms hebben mensen meerdere vragen. Je hoeft niet voor iedere vraag naar een ander loket. Over vier jaar kunnen wij alle inwoners vanuit één loket helpen bij hun vragen.

2. Goed wonen voor iedereen

Iedereen (jong en oud) moet zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.
[GEMEENTE...] zorgt voor voldoende betaalbare, toegankelijke woningen en beschermde woonvormen.
De gemeente maakt afspraken met woningbouwverenigingen over toegankelijke nieuwbouw. En ze maakt afspraken over het beter toegankelijk maken van bestaande woningen.

3. Samen naar school in de buurt

[GEMEENTE...] zorgt er voor dat alle kinderen samen naar een school in de buurt kunnen.
Zij krijgen de juiste hulpmiddelen, goed leerlingenvervoer, voldoende zorg en deskundige leerkrachten.
[GEMEENTE...] zorgt dat alle betrokken mensen met elkaar samenwerken. De gemeente werkt vanuit één loket.

4. Gelijke kansen op werk en inkomen

[GEMEENTE...] zorgt dat mensen met een beperking kans hebben op werk. De gemeente zorgt voor passend werk. Bijvoorbeeld voor beschutte werkplekken, doorstroming van school naar werk, re-integratie voor arbeidsgehandicapten, aangepaste werkplekken, zinvolle dagbesteding. Mensen kunnen ook doorstromen van werkervaringsplekken naar echte banen.
Zij krijgen eerlijk betaald voor het werk dat zij doen.

5. Toegankelijke en betaalbare zorg

[GEMEENTE...] zorgt voor goede en betaalbare zorg en ondersteuning. De gemeente heeft algemene voorzieningen voor iedereen. Als iemand hier geen gebruik van kan maken, krijgt hij zorg of ondersteuning op maat (maatwerkvoorziening).
Jeugdhulp, zorg en ondersteuning is voor iedereen makkelijk toegankelijk en deskundig.
Iedereen kan onafhankelijke cliëntondersteuning krijgen.
Mensen kunnen de zorg en ondersteuning betalen met Zorg in Natura of met een persoonsgebonden budget (pgb).

6. Goed leven

[GEMEENTE...] vindt het belangrijk dat mensen met een beperking goed kunnen leven.

Als mensen niet voldoende geld hebben om te leven, helpt de gemeente hen.

Bijvoorbeeld als mensen heel veel kosten hebben voor zorg en ondersteuning.

Dit wordt duidelijk in het gesprek dat de gemeente met iemand heeft (keukentafelgesprek).

7. Toegankelijkheid

[GEMEENTE...] zorgt dat voorzieningen voor iedereen toegankelijkheid zijn: openbare gebouwen, openbare ruimten en openbaar vervoer.

De gemeente maakt afspraken met lokale ondernemers over een toegankelijk winkelgebied, toegankelijke winkels en horeca.

Sportvoorzieningen en vrijetijdsactiviteiten zijn bereikbaar en toegankelijk.

Alle informatie van de gemeente is begrijpelijk en toegankelijk voor iedereen.

8. Mobiliteit en vervoer

[GEMEENTE...] zorgt voor toegankelijk openbaar vervoer.

En voor doelgroepenvervoer.

De gemeente zorgt dat er voorzieningen zijn voor mensen die moeite hebben met bewegen. Zodat zij ook in openbare ruimten kunnen komen.

9. Vast budget voor sociaal beleid

[GEMEENTE...] heeft een vast bedrag aan geld (budget) voor het maken van sociaal beleid (bijvoorbeeld over zorg, onderwijs, werk).

De gemeente zorgt voor een duidelijke begroting en een nabespreking.

10. Leren en vernieuwen

Het College wil de uitvoering van beleid verbeteren.

Door goed te luisteren naar de signalen, ervaringen en vragen van inwoners.

De gemeente wil graag dat mensen meer eigen regie kunnen nemen.

Dat burgers zelf met nieuwe ideeën en plannen komen om mee te kunnen doen.

Ieder(in)

Bezoekadres
Churchillaan 11
3500 AD Utrecht

Postadres
Postbus 169
3500 AD Utrecht

T 030-720 00 00
E post@iederin.nl
I www.iederin.nl

[Twitter](#)
[Facebook](#)